

Parlamentul
Republicii Moldova

VG nr. 105

16. 01. 2023

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Comisia juridică, numiri și imunități

În conformitate cu articolul 73 din Constituția Republicii Moldova și articolul 59, 65 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează prezente Amendamente la proiectul Legii taxei de stat (***inițiativa legislativă nr. 484 din 27 decembrie 2022***), conform tabelului atașat.

Deputat în Parlament:
Gaik Vartanean

Norma propusă prin proiect nr. 484 din 27.12.2022	Amendamente propuse	Argumentarea
<p>Articolul 2. Taxa de timbru</p> <p>(1) Taxa de timbru este suma percepută la contul instanței de judecată, de la persoanele fizice și juridice, pentru toate cauzele civile, de contencios administrativ, precum și pentru contestațiile împotriva procesului-verbal și deciziilor agenților constatori în procesele contravenționale. Taxa de timbru este nesusceptibilă de scutire, amânare sau eșalonare.</p> <p>(2) Prin derogare de la alineatul (1) nu se percepe taxă de timbru de la autoritățile publice și instituțiile publice în acțiunile care au ca obiect venituri publice.</p> <p>(3) În cauzele specificate la alin. (1), se impune cu taxă de timbru fiecare acțiune, cerere sau act de procedură efectuat în primă instanță cât și în căile de atac .</p> <p>(4) Taxa de timbru constituie 200 lei.</p>	<p>1. Se propun următoarele amendamente în articolul 2 Legii taxei de stat:</p> <p>a) La alineatul (1) de exclus fraza "Taxa de timbru este nesusceptibilă de scutire, amânare sau eșalonare".</p> <p>b) Alineatul (3) se propune în următoare redacție: "În cauzele specificate la alin. (1), se impune cu taxa de timbru actul de sesizare instanței de judecată, cât și cerere de apel sau recurs prin care se contestă fondul cauzei".</p> <p>c) Alineatul (4) se propune în următoare redacție: "Taxa de timbru constituie 200 lei. Sunt scutiți de la achitarea taxei de timbru persoanele fizice care prezintă dovada venitului lunar mai mic de suma dublă a minimumului de existență calculat de Biroul Național de Statistică."</p>	<p>Introducerea noțiunii taxei de timbru, reieșind din nota informativă la proiect, are ca scop acoperirea unor cheltuieli legate de administrarea dosarelor. În opinia autorului amendamentului, această taxă urmează să acopere cheltuieli poștale, de comunicarea actelor emise de instanța părților prin poșta terestră, dar și cheltuieli de consumabile (hârtie și încărcarea cartuș). Odată cu dezvoltarea tehnologiilor informaționale, comunicarea cu avocații, autorități publice și, în unele cazuri, cu justițiabil tot mai des este efectuată prin poșta electronică, iar odată cu implementarea Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD) cheltuielile poștale se vor micșora semnificativ. În aceste circumstanțe, suma de 200 lei per dosar este suficientă pentru acoperirea cheltuielilor de administrare dosarului și urmează a fi încasată doar la depunerea actului de sesizare: cerere de chemare în judecată, cerere în procedura specială, contestație, cerere de apel, cerere de recurs.</p> <p>Totodată, accesul liber la justiție este un drept fundamental într-o societate democratică și într-un stat de drept. Deși statul poate impune anumite condiții pentru soluționarea cauzelor în instanțe, totuși adresarea în instanța de judecată pentru apărarea drepturilor încălcate urmează să rămână accesibilă publicului larg. Costuri excesive impuse prin lege limitează accesul pentru oamenii cu venituri modeste și modificările propuse nu vor avea ca efect soluționarea amiabilă sau prin mediere a litigiilor, ci vor duce la ceea ce oamenii se vor resemna cu faptul încălcării drepturilor lor și vor pierde definitiv încrederea în instituțiile statului. Respectiv, se propune scutirea de la achitarea taxei de timbru pentru persoanele fizice care au venitul lunar mai mic de suma dublă a minimumului de existență, ceea ce la moment constituie 4970 lei.</p>

<p>Articolul 3. Obiectul impunerii cu taxă de stat</p> <p>(1) Se impune cu taxă de stat:</p> <p>a) fiecare acțiune, cerere sau act de procedură efectuat în primă instanță cât și în căile de atac, pentru cererile de contestare a actelor și acțiunilor executorului judecătoresc, precum și pentru eliberarea de către instanța judecătorească a copiilor (duplicatelor) de pe documente, conform Anexei nr. 1;</p>	<p>2. Se propun următoarele amendamente în articolul 3 Legii taxei de stat:</p> <p>a) Alineatul 1 lit. a) se propune în următoare redacție: "Se impune cu taxa de stat: a) acțiuni, cereri sau acte de procedură efectuate în prima instanță cât și în căile de atac, precum și pentru eliberarea de către instanța judecătorească a copiilor (duplicatelor) de pe documente, conform Anexei nr. 1;"</p>	<p>Anexa nr. 1 stabilește exhaustiv actele de procedura / acțiuni care se impun cu taxa de stat și cuvântul "fiecare" din textul inițial poate fi interpretat mai larg, inclusiv pentru acțiuni ce nu sunt enumerate în Anexa nr. 1.</p>														
<table border="1" data-bbox="113 936 496 1899"> <tr> <td colspan="2" data-bbox="113 936 496 1285"> <p>1.1. Pentru cererile de chemare în judecată privitor la litigiile cu caracter patrimonial, cererile de contestare a unui titlu executoriu sau a unui alt document prin care încasarea se produce în mod incontestabil:</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="113 1285 304 1458"> <p>1.1.1. < 5 000 lei</p> </td> <td data-bbox="304 1285 496 1458"> <p>5 % din valoarea acțiunii.</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="113 1458 304 1693"> <p>1.1.2. 5 001 – 50 000 lei</p> </td> <td data-bbox="304 1458 496 1693"> <p>250 lei + 4% din valoarea acțiunii pentru ce depășește 5 000 lei.</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="113 1693 304 1899"> <p>1.1.3. 50 001 – 1 500 000 lei</p> </td> <td data-bbox="304 1693 496 1899"> <p>2050 lei + 3% din valoarea acțiunii pentru ce depășește 50 000 lei.</p> </td> </tr> </table>	<p>1.1. Pentru cererile de chemare în judecată privitor la litigiile cu caracter patrimonial, cererile de contestare a unui titlu executoriu sau a unui alt document prin care încasarea se produce în mod incontestabil:</p>		<p>1.1.1. < 5 000 lei</p>	<p>5 % din valoarea acțiunii.</p>	<p>1.1.2. 5 001 – 50 000 lei</p>	<p>250 lei + 4% din valoarea acțiunii pentru ce depășește 5 000 lei.</p>	<p>1.1.3. 50 001 – 1 500 000 lei</p>	<p>2050 lei + 3% din valoarea acțiunii pentru ce depășește 50 000 lei.</p>	<p>3. Se propun următoarele amendamente la Anexa nr. 1 Legii taxei de stat:</p> <p>Pct. 1.1.1.-1.1.4. se propun în următoare redacție:</p> <table border="1" data-bbox="566 1171 922 1496"> <tr> <td data-bbox="566 1171 754 1279"> <p>1.1.1. < 250 000 lei</p> </td> <td data-bbox="754 1171 922 1279"> <p>4% din valoarea acțiunii.</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="566 1279 754 1386"> <p>1.1.2. 250 001 – 450 000 lei</p> </td> <td data-bbox="754 1279 922 1386"> <p>3% din valoarea acțiunii</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="566 1386 754 1496"> <p>1.1.3. > 450 000 lei</p> </td> <td data-bbox="754 1386 922 1496"> <p>2% din valoarea acțiunii</p> </td> </tr> </table>	<p>1.1.1. < 250 000 lei</p>	<p>4% din valoarea acțiunii.</p>	<p>1.1.2. 250 001 – 450 000 lei</p>	<p>3% din valoarea acțiunii</p>	<p>1.1.3. > 450 000 lei</p>	<p>2% din valoarea acțiunii</p>	<p>Precum este menționat supra, impunerea costurilor excesive pentru adresarea în instanța de judecată va încălca dreptul fundamental la acces liber la justiție a persoanelor, dar și este o normă discriminatorie pe criteriu de statut social/ venituri. Posibilitatea soluționării litigiilor pe cale judiciară nu este și nu trebuie să fie un lux accesibil doar celor "bogați", ci este în esență un serviciu public. Susținerea financiară acestui serviciu public și accesibil efectiv tuturor cetățenilor, urmează a fi acoperită din bugetul de stat, format din impozite / contribuții achitate de toate persoane fizice și juridice.</p> <p>Amendamentele propuse vin să echilibreze necesitatea de a revedea legea taxei de stat și situația economică actuală a țării. Astfel, se propune diferențierea mărimii taxei de stat reieșind din valoarea acțiunii, ca limitele fiind luate proporțiile stabilite în Codul Penal (proporții mari – 20 salarii medii lunare pe economie prognozate, proporții deosebit de mari – 40 salarii medii lunare pe economie prognozate). Odată cu excluderea limitei maxime de taxa de stat pentru persoane fizice și juridice se atinge scopul propus de autorii. Referitor la scopul declarat de a motiva soluționarea extrajudiciară a litigiilor, menționez că acest scop poate fi atins prin promovarea serviciilor de mediere extrajudiciară și accesibilitatea (ca și cost) a acestora, nu și prin impunerea unor taxe mai mari. Or, există o multitudine de situații în care adresarea în instanță de judecată este unica posibilitate de a apăra drepturile încălcate sau de a obține soluția pe o problemă juridică nelitigioasă: proceduri speciale, partajul averii comune în cazul desfacerii căsătoriei în lipsa unui acord și multe alte</p>
<p>1.1. Pentru cererile de chemare în judecată privitor la litigiile cu caracter patrimonial, cererile de contestare a unui titlu executoriu sau a unui alt document prin care încasarea se produce în mod incontestabil:</p>																
<p>1.1.1. < 5 000 lei</p>	<p>5 % din valoarea acțiunii.</p>															
<p>1.1.2. 5 001 – 50 000 lei</p>	<p>250 lei + 4% din valoarea acțiunii pentru ce depășește 5 000 lei.</p>															
<p>1.1.3. 50 001 – 1 500 000 lei</p>	<p>2050 lei + 3% din valoarea acțiunii pentru ce depășește 50 000 lei.</p>															
<p>1.1.1. < 250 000 lei</p>	<p>4% din valoarea acțiunii.</p>															
<p>1.1.2. 250 001 – 450 000 lei</p>	<p>3% din valoarea acțiunii</p>															
<p>1.1.3. > 450 000 lei</p>	<p>2% din valoarea acțiunii</p>															

<table border="1"> <tr> <td>1.1.4. > 1 5000 000</td> <td>45 550 lei + 2% din valoarea acțiunii pentru ce depășește 1 500 000 lei.</td> </tr> </table>	1.1.4. > 1 5000 000	45 550 lei + 2% din valoarea acțiunii pentru ce depășește 1 500 000 lei.		<p>situații. Or, atunci când există posibilitatea reală și dorința ambelor părți de a ajunge la compromis, litigiul este soluționat fără aportul instanței; părțile înțelegând că și în varianta legii taxei de stat actuale orice litigiu implică cheltuieli și examinarea durează. De asemenea, este important de evaluat impactul taxelor propuse, exagerate în opinia subsemnatului, pentru percepția justiției de către cetățeni. În lipsa încrederii în instituțiile statului, majorarea taxelor va avea ca efect și mai mare neîncredere din partea cetățenilor, fiind impusă concluzia: vrei să îți se facă dreptate – achită.</p>								
1.1.4. > 1 5000 000	45 550 lei + 2% din valoarea acțiunii pentru ce depășește 1 500 000 lei.											
<table border="1"> <tr> <td colspan="2">1.2.3. Pentru cererile privind contestarea actelor/acțiunilor executorilor judecătorești:</td> </tr> <tr> <td>1.2.3.1. în cauzele cu caracter patrimonial</td> <td>2% din valoarea titlului executoriu pus în executare dar nu mai puțin de 250 lei.</td> </tr> <tr> <td>1.2.3.2. în cauzele cu caracter nepatrimonial</td> <td>250 lei</td> </tr> <tr> <td>1.2.4. Oricare din cereri asociată cu cerința de suspendare a executării.</td> <td>250 lei</td> </tr> </table>	1.2.3. Pentru cererile privind contestarea actelor/acțiunilor executorilor judecătorești:		1.2.3.1. în cauzele cu caracter patrimonial	2% din valoarea titlului executoriu pus în executare dar nu mai puțin de 250 lei.	1.2.3.2. în cauzele cu caracter nepatrimonial	250 lei	1.2.4. Oricare din cereri asociată cu cerința de suspendare a executării.	250 lei	<p>4. Pct. de la 1.2.3. până la 1.2.4 se propun în următoarea redacție:</p> <table border="1"> <tr> <td>1.2.1. pentru cererile privind contestarea actelor/ acțiunilor executorilor judecătorești</td> <td>250 lei</td> </tr> </table>	1.2.1. pentru cererile privind contestarea actelor/ acțiunilor executorilor judecătorești	250 lei	<p>În aceeași ordine de idei, pentru acțiunile de contestare actelor/ acțiunilor executorilor judecătorești echitabil ar fi de stabilit o taxă de stat în suma fixă (pe lângă faptul că aceste cereri deja sunt impuse și cu taxa de timbru), or taxa de stat din valoarea titlului de executare deja a fost achitată odată cu examinarea litigiului în fond. Rezultă că în cazul anumitor încălcări admise în cadrul procedurii de executare, atât creditorul, cât și debitorul sunt impuși să achite taxa de stat repetat, în esența, pentru apărarea aceluiași drept.</p>
1.2.3. Pentru cererile privind contestarea actelor/acțiunilor executorilor judecătorești:												
1.2.3.1. în cauzele cu caracter patrimonial	2% din valoarea titlului executoriu pus în executare dar nu mai puțin de 250 lei.											
1.2.3.2. în cauzele cu caracter nepatrimonial	250 lei											
1.2.4. Oricare din cereri asociată cu cerința de suspendare a executării.	250 lei											
1.2.1. pentru cererile privind contestarea actelor/ acțiunilor executorilor judecătorești	250 lei											
<table border="1"> <tr> <td>1.5. Pentru acțiunile cu caracter patrimonial depuse în cadrul procedurilor de insolvabilitate.</td> <td>Conform pct.1.1.</td> </tr> </table>	1.5. Pentru acțiunile cu caracter patrimonial depuse în cadrul procedurilor de insolvabilitate.	Conform pct.1.1.	<p>5. Pct. 1.5. se propune în următoarea redacție:</p> <table border="1"> <tr> <td>1.5. Pentru acțiunile cu caracter patrimonial depuse în cadrul procedurilor de insolvabilitate</td> <td>250 lei</td> </tr> </table>	1.5. Pentru acțiunile cu caracter patrimonial depuse în cadrul procedurilor de insolvabilitate	250 lei	<p>Referitor la procedura de insolvabilitate, creditorul persoanei juridice insolubile deja este în dezavantaj: nu se pot solicita penalități/ dobânzi suplimentare, nu este cert când și în ce mărime va fi restituită suma datorată, însă este impus să achite taxa de stat, fără a avea certitudine că aceste cheltuieli efectiv vor fi restituite. Ca exemplu, putem discuta despre cauze de insolvabilitate a companiilor de construcții: persoană fizică a achitat prețul apartamentului (să fie 50000 euro), însă nu a primit apartamentul, și în cadrul procesului de insolvabilitate se depune cerere de admitere a creanțelor; în varianta actuală a proiectului, persoană urmează să achite taxa de stat în</p>						
1.5. Pentru acțiunile cu caracter patrimonial depuse în cadrul procedurilor de insolvabilitate.	Conform pct.1.1.											
1.5. Pentru acțiunile cu caracter patrimonial depuse în cadrul procedurilor de insolvabilitate	250 lei											

			suma de 31467 lei, cu o șansă reală ca această taxă să nu-i fie restituită.
1.16. Pentru cerințele referitor la încasarea prejudiciului moral și material formulate în cauzele de contencios administrativ.	conform pct. 1.1	<p>6. Pct. 1.16., 1.19., 1.20., 1.26. – 1.33. se propune a fi excluse</p>	<p>În aceeași ordine de idei, nu este logică impunerea cu taxa de stat cererilor de amânare motivate, cererilor de recuzare și alte. În primul rând, costul serviciului public este compensat prin taxa de timbru introdusă. Totodată, este contrar principiilor fundamentale de a utiliza sistemul judecătoresc ca sursa de venit în bugetul de stat.</p> <p>Introducerea taxelor pentru acțiuni de procedură obișnuite în oricare dosar trebuie analizată prin prisma următoarelor</p> <p>1. Dacă scopul acestor taxe este de a majora veniturile bugetare sau acoperi cheltuieli administrative ale instanțelor de judecată, atunci se încalcă dreptul la acces liber la justiție (precum este descris supra), dar și se dublează scopul deja atins prin introducerea taxei de timbru.</p> <p>2. Dacă scopul este de a combate abuzurile procedurale, prin proiectul propus acest scop nu va fi atins. Or, "abuzurile" la care se face referire în mass-media țin de cauze penale. Dar, mai important, este că cererile de recuzare / strămutare / amânare sau alte reprezintă mijloc legal de apărarea clientului, atât în procesul penal, cât și în procesul civil/ contravențional. Dreptul la apărare și la asistența juridică calificată sunt drepturi fundamentale și care trebuie respectate într-un stat de drept, fără limitări. Abuzurile procedurale pot fi oprite prin respingerea cererilor nemotivate – procedeu legal disponibil și permis prin legislația în vigoare actuală. Impunerea cu taxa cererilor motivate, precum este indicat în proiect, este lipsită de logică: dacă cererea este motivată, urmează a fi admisă pe fond și nu poate fi respinsă din motive de procedură/ neachitarea unei taxe; dacă cererea este nemotivată, urmează a fi respinsă pe fond și nu poate fi admisă pentru achitarea unei taxe.</p> <p>Este de menționat și opinia avocaților și societății civile privind aceste modificări propuse. Astfel, în opinia Uniunii Avocaților se invocă: "... <i>Necesitatea instituirii taxei de timbru, în condițiile în care proiectul propune instituirea unei taxe de stat separate pentru fiecare acțiune, cerere și act de procedură, nu este argumentată, iar proporționalitatea unei astfel de măsuri impune o analiză a altor soluții mai puțin restrictive care sunt posibile și măsura în care acestea pot duce la atingerea scopului urmărit. ... Potrivit art. 56; 60; 81 Codul de procedură civilă, părțile, participanții la proces și reprezentanții lor au un șir de drepturi stabilite de Constituție și de lege, inclusiv drepturi procedurale, care</i></p>
1.19. Pentru cererile de recurs împotriva încheierilor judecătorești emise la faza primirii cererii.	200 lei		
1.20. Pentru cererile de recurs împotriva încheierilor judecătorești prin care nu este finalizat un proces.	200 lei		
1.26. Pentru cereri de amânare a ședințelor de judecată:			
1.26.1. pentru cererea depusă privind amânarea pentru prima dată de partea în proces sau reprezentantul acesteia a ședinței de judecată în cauza civilă sau de	100 lei		

în legătură cu ne reprezentarea motivată.			
1.26.4. pentru cererea depusă privind amânarea pentru a treia oară de aceeași parte în proces sau reprezentantul acesteia a ședinței de judecată în cauza civilă sau de contencios administrativ în legătură cu ne reprezentarea motivată.	800 lei		
1.26.5. pentru fiecare cerere depusă privind amânarea pentru mai mult de 2 ori de aceeași parte în proces sau reprezentantul acesteia a ședinței de judecată în cauza contravențională în legătură cu ne reprezentarea motivată.	1600 lei		
1.26.6. pentru fiecare cerere depusă privind amânarea pentru mai mult de 3 ori	3 200 lei		

de aceeași parte în proces sau reprezentantul acesteia a ședinței de judecată în cauza civilă sau de contencios administrativ în legătură cu neprezentarea motivată.				
1.27. Pentru cereri de recuzare - pentru fiecare participant la proces - pentru care se solicită recuzarea.	400 lei			
1.28. Pentru cereri de strămutare a cauzei.	400 lei			
1.29. Pentru cereri de repunere în termen.	100 lei			
1.30. Pentru cereri de decădere din drepturi pentru neîndeplinirea în termen a unui act de procedură.	100 lei			
1.31. Pentru cererile în legătură cu asigurarea acțiunii.	400 lei			

1.32. Pentru cererile privind accelerarea procesului.	100 lei				
1.33. Pentru cererile privind explicarea hotărârilor/deci ziilor.	400 lei				
Sunt scutiți de plata taxei de stat în instanțele judecătorești: 1.1. <i>Reclamanții</i> ...		7. Se propun următoarele amendamente la Anexa nr. 2 Legii taxei de stat: Se propune introducerea pct. 1.1.13. în următoare redacție: "În acțiunile de contencios administrativ".	De asemenea, scopul procedurii de contencios administrativ constă în apărarea drepturilor persoanelor de la acțiuni arbitrare și ilegale a autorităților publice și este datoria statului de a asigura apărarea efectivă acestor drepturi. Impunerea acțiunilor de contencios administrativ cu taxa de stat, inclusiv celor de încasare prejudiciului moral și material cauzat, vine în contradicție atât cu obligația pozitivă a statului de a apăra cetățenii său de la abuzurile autorităților, cât și nu va responsabiliza autoritățile/ funcționarii. De fapt, efectul va fi invers: cu cât mai vulnerabil este cetățeanul, cu atât mai des drepturile lui vor fi încălcate cu speranța că el / ea nu vor avea posibilitatea financiară să conteste acțiuni arbitrare.		
Sunt scutiți de plata taxei de stat în instanțele judecătorești: 1.2. <i>Părțile</i> <table border="1" data-bbox="114 1272 517 1776"><tr><td data-bbox="114 1272 517 1442">1.2.4. La depunerea cererii de amânare a ședinței de judecată pe motive de sănătate însoțită de un act medical confirmativ.</td></tr><tr><td data-bbox="114 1442 517 1776">1.2.5. La depunerea primei cereri de amânare a ședinței de judecată pe motiv de participare a părții în proces sau reprezentantul acesteia la acțiuni de urmărire penală ce nu suferă amânare sau într-o altă ședință de judecată, dovedit printr-un act confirmativ și alte circumstanțe obiective.</td></tr></table>		1.2.4. La depunerea cererii de amânare a ședinței de judecată pe motive de sănătate însoțită de un act medical confirmativ.	1.2.5. La depunerea primei cereri de amânare a ședinței de judecată pe motiv de participare a părții în proces sau reprezentantul acesteia la acțiuni de urmărire penală ce nu suferă amânare sau într-o altă ședință de judecată, dovedit printr-un act confirmativ și alte circumstanțe obiective.	8. Se propune excluderea pct. 1.2.4. și pct. 1.2.5.	Odată cu excluderea taxelor pentru cererile de amânare motivate depuse în cadrul examinării cauzei, și aceste norme își pierd sensul. Legislația civilă procedurală și contravențională și actualmente prevede necesitatea motivării oricărei cereri depuse instanței de judecată.
1.2.4. La depunerea cererii de amânare a ședinței de judecată pe motive de sănătate însoțită de un act medical confirmativ.					
1.2.5. La depunerea primei cereri de amânare a ședinței de judecată pe motiv de participare a părții în proces sau reprezentantul acesteia la acțiuni de urmărire penală ce nu suferă amânare sau într-o altă ședință de judecată, dovedit printr-un act confirmativ și alte circumstanțe obiective.					

**Deputat în Parlament:
Gaik Vartanean**